

Kapıkay Türkleri

Kapıkay Türkleri'nin Yapadýđý Cođrafya

Kapıkay Ýli, Fars Körfezi kıyılarından başlayarak Ýsfahan ve Bahtiyari bölgelerinin güneylerine kadar varan bir alana yayılmış Zagros dađlarıнын birbirine girmiş yükseklikleri ile körfez sahilleri bu ilin sýnırlarını çizmektedir. Piraz'ý orta kıysım (merkez) olarak değerlendirdiğimiz taktirde, Kapıkayları yapıdıkları yerler itibarıyla üç kıysıma ayrıabiliriz;

1- Kapıkay Yaylak bölgesi: Piraz'ın kuzeyinden başlayarak Zagros dağlarına kadar uzanır. Bu bölgedeki yerleşim yerleri bunlar Sipidan, Berucer, Semiron, Âbâde, ve Mordeşt'tir.

2- Kapıkay Kıplak Bölgesi: Piraz'ın güneyinden başlayarak Fars körfezine kadar uzanan bölgedir ve bu şehirleri içine almaktadır. Cehrom, Fruzâbâd, Kazron, Mümesnâ, Behbehan, Keçseran, Dugonbedân, Ramhürmüz, Buşehr, Kongan ve Deştsenan'dır.

3- Orta (Merkez) Kıysım: Piraz çevresi, Deşt-i Erjen ve Merudeşt şehirlerini içine alır.

Kapıkay Ýli'nin yapıdıđý bölge olan güney-kuzey ve dođu-batı sýnırları, Ýran'da yapıyan diđer göçebe apiretlerine nisbetle kıyaslanamayacak ölçüde geniř bir alandır. Ayrıca, Kapıkaylar halihazırda Ýran'ın 17 bölgesinde (Fars, Ýsfahan, Kehgileviye, Çarmahal, Bahtiyari, Huzistan, Buşehr, Hürmüzgan sözkonusu bölgenin en önemlileridir) bulunmakta ziraat ipleriyle uğraşmaktadırlar. Bu 17 bölgeye gidip gelmekte ve göçer yapılarıнын devam ettirmektedirler. Ayrıca 1939 yılında 1:2.000.000 olarak İngiliz Field tarafından çizilen haritada Kapıkay Ýli'nin dađlım gösterilmiř ve bölgenin cođrafî özelliklerine iparet edilmiřtir.

Kuzeyden Kapıkayların yapıdıđý kuzey kesimleri, birbirine girmiş yüksek (1500-2000 metre) dağlarla kaplıdır. Buralarda yaz mevsimi kısa ve ılımlı kıp mevsimi ise uzun ve soğuktur. Bölge (kuzey) büyük ölçüde Zagros mıntıkasının su kaynağı ve ırmaklarıdır. Kuzey kesimi, yeşil alanların bol olmasıyla birlikte, yazları oldukça güzel bir hava özelliğine de sahiptir. Bölgenin normal sıcaklığı 10 ile 15 derece arasındadır. Dođudan; Zagros dağlarının bitimi ile sýnırlıdır. Dağların bitiminde ise Ýran'ın kuzeybatı başlar. Yazdır, Kirman ve Hürmüzgân eyaletleri doğudan bu bölgeyi kuşatmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğudan ise çöller bu bölgeyi çevrelemektedir. Buralarda tatlı su ve yeşil alanlar bulunmadığı için göçebe topluluklarının ilgisinden yoksun kalmış ve çoğun olarak diğer sözkonusu bölgelerde yerleşmişlerdir.

Güneyden; Fars Körfezi sularına ulaşmaktadır. Kapıkayların yapıdıđý bölge doğal sýnırlarla çevrilmiştir. Genel olarak güney Arabistan ve Fars Körfezinin sıcaklığından etkilenmektedir. Hava sıcaklığı bu bölgede daima sıfırın üstünde seyrederek kıp olmaz ve kar yağışı da görülmez.

Bazen bu bölgede piddetli yağmurlar neticesinde yüksek rutubet olur ve bunun sonucu bereketli otlaklar biter. Yazları ise oldukça sıcak ve kurak geçer. Batıdan; Hazisten bozkırı ve Bekir Ahmed, Güney Kehgileviye ile sýnırlıdır. Burada da piddetli yağmurların etkisiyle kıplak için yeşillik oldukça boldur. Her ne kadar daha önce Kapıkayların yapıdıkları bölge sýnırlarına değer ayrıntılarıyla bu sýnırları böyle göstermemiz mümkündür. Kuzey: Isfahan eyaleti, Burucen şehri (Çarmahal ve Bahtiyari) mıntıkasıdır. Kuzeydođu: Yaz eyaletinde Ebergu ve Herat u Mervest'in bazı bölgeleri. Dođu: Kirman eyaletindeki Şehr-i Babek ve Sircan şehirleri. Güneydođu: Hacâbâd bazı bölgeleri, Saadetâbâd, Fin ve Hürmüzgarı eyaletindeki Benderabbas şehrinin Benderhaman mıntıkası. Güney: Fars Körfezi kıyıları, Buşehr'deki Dilom limanından Hürmüzgarı'daki Lenge limanına kadar 585 km'lik alan. Kuzeybatı: Behbehan, Ađaçari, Huzistan'da Ramhürmüz tarafları, Geçsaran, Deř, Duugenbedan, Kehgileviye bölgesinde Baveş Ahmed ile sýnırlıdır. Kapıkayların Siyasî ve Dođal Sýnırları

Daha önce de iparet ettiğimiz gibi Kapıkay Ýli'nin doğal sýnırları dört bozkır, su, yüksek tepeler ve sık bitki örtüsü bu bölgeyi kuşatmaktadır. Ayrıca bölgenin iklim şartları üzerinde de bu doğal kuşatmanın büyük tesirleri vardır. Bölgenin siyasî sýnırları da kuzeybatı taraflarını çizerek. Bu sýnırlardan itibaren ise Bahtiyari, Lor, Bayer, Ahmedî ve civar apiretlerin sýnırları başlar. Kapıkaylar daha önceleri Bahtiyarilerle kanlı çarpışmalar yapıp, bu sebepten ötürü aralarında sýnırları belirleyici anlaşmalar yapıp bu sýnırları siyasî sýnırlar olarak kalmıştır. Huzistan eyaletinde de Bahtiyarilerin kıplağı olması hasebiyle tarafların mutabakatı sonucu Ramhürmüz'den itibaren kuzeye dođu Bahtiyarilerin kıplağı olarak kalmış (Mescid-i Süleyman, Ramhürmüz, Deřful ve Deřful) eskiden beri bu bölgeler Bahtiyarilerin iktisadi ve kültürel faaliyetlerinin devam ettiği yerler olarak tanınmaktadır. Buna mukabil Ramhürmüz'den itibaren güneye dođu ve buradan Fars Körfezi ile sýnırların bölge ise Bahtiyari ve Buyer Ahmedilerin kıplakları (Ađaçari, Rampir, Hindican, Behbehan, Serdeřt ve Genhedan) olarak kalmıştır.

Kapıkaylar, Ýran'ın güney kesiminde 17 eyalete yayılmış durumdadır. Dolayısıyla yayıldıkları bölge 186.180 km² gibi geniş bir alana yayılmaktadır. Bu saha Ýran hükümetince son yıllara kadar Vilayet-i Kapkaî adı ile ayrı bir idari bölgeye ayrılmış ve tahminen 100.000 meskun mahalli içine alan onbeş şehre bölünmüştür.

Kapıkay Türkleri'nin Kökeni

1. Kapıkay Sözü'nün Kökeni

Tarihi kaynaklarda ve araştırmalarda Kapıkay ve Kapıgay sözü'nün kökeni hakkında çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Bu görüşler çoğunlukla; Ýran'ın XIX. asır tarihçilerinden Sipihir, "Halaçlar, Rum'dan Ýran'a geldikten sonra, onlardan bir kıysım tayfa ayrılarak Fars'a göçtü. Rum vilayetinin Halaçistan bölgesinden sakin olup kalan tayfalar, göçenleri "kaçgar" diye adlandırdılar" demektedir. M.H. Fesaî, Mes'ud Keyhan, Rus araştırmacılarından M.S. Ývanov, N.A. Kielyakov vb. eserlerinde Sipihir'in görüşünü tekrar etmişlerdir. Mes'ud Keyhan ise bu kelimenin (Kapıkai) "göçmek" sözünden geldiğini belirtmiştir. N. Field de, Sipihir'in ve M. Keyhan'ın eserlerinde verilenlere yakın görüşler tekrar edilmiştir. Bazı kaynaklarda, "kapkai" ve "kaçkai" kelimeleri arasındaki benzerlikten yola çıkarak, Türk dilindeki "kaç- (fırac etmek, kaçmak)" fiilinden geldiği görüşü ileri sürülmüştür. Bu sözcüğün (

sonra telaffuz bozulmasına uğrayarak, "kaçkai" iken "kapkai" beklime dönüptüdüünü belirtmektedir. Kapkay adına "Kapgar" behri alakalandıranlar da vardır. Kapkaylar, vaktiyle Kapgar behri etrafında oturdukları için, zamanla "kapkay" diye adlandırılmıylar. Kapgar behri ve Özbekistan'daki Kapka Derya (Kapka-y Derya) ýrmađý ile cođrafik bađlantý bakýmýndan "kapkay" kelimesini a görüpler de bulunmaktadır. Balayan'a göre, "kapkay" adýnýn Kuzey Azerbaycan'da, Savalan'ýn batýsýnda bulunan Gabgadađ bađlantýsý vardır. Kapkayların "kapkape" diye adlandırýlan Yamut boyunun oymađý olduklarýndan dolayı "kapkai" diye isimlendirildi edenler de vardır.

Morisdan, mahalli kaynakları dayanarak, "kapkai" adýnýn ilk defa Cani Ađa Kapkai isimli, Pah Abbas'ýn idaresinde makam sahibi bir pahýstan alýndýđýný belirtmiştir. Müslüman Halklar Ansiklopedisi'nde, "kapkay" kelimesinin geçmipte politik olarak bir ayný kültürel özellikleri paylaşmaya devam eden deđipik kökenli kiři ve gruplar için kullanýldýđý yazýlýdır.

Kapkay sözcüdüünün, muhtelif Türkçe Lehçe ve pivelinde, "kapka veya kapga" (alný beyaz at veya binek hayvaný) anlamýnda kelimedden geldiđini söyleyenler de vardır. Oberlingi, "Alný beyaz atýn uđur getirdiđine inanýlýrdý. Bu batýl inançtan dolayı zamanla kabile fertleri "kapkay atlýlar" (atlarýnýn alnýnda beyaz benek olan atlýlar) adýyla tanýndýlar. Zamanla bu ad "kapkaylu" (lu ekiri) Farsçadaki karpýlýđý "i" olduđundan dolayı "kapkaylý>kapkai" olmuştur) beklinde kýsaldý" denmektedir.

B. Behmenbegi, Kapkay adýnýn "kapka" sözünden alýnmasý fikrine iparet ederek: "Bartold veya bu fikri ile sürenleri hatýrlatan göçeri tayfa ve kabilelerin çođu özlerini hayvanların adý ve rengi ile de adlandırmýlardýr" tespitinde bulunmuştur. Bađka bir ri de, "Kapkayların düpman saldýrsýna maruz kalýp kaçmaya çalıpan kardeđ iki dedesi varmýp. Kaçýp esnasýnda küçük kardeđ karpýsýnda bulunan büyük tabý göstererek, "kaç kayaya" ifadesi tedricen dillere düperek apiretin adý olmuştur" denilmektedir.

2. Kapkayların Menpei ve Ýran'ın Güney Ýllerine Göçü veya Göçürülmesi

Kapkayların kçkeni ve onların Ýran'ın güney bölgelerine nereden göçürüldükleri ve yerleptirildikleri hakkında da kesin bir bilgi muhtelif görüpler vardır. Bu konudaki görüp ve bilgilerin bir kýsmý pöyledir: Arap istilalarýndan bađlayarak XIX. asrýn son yıllarında Fars tarihini kronolojik olarak anlatan Fesaî, Kapkayların menpei hakkında řu görüplere yer verir: "Kapkayların Irak ve Kum'ur çevresinde mulunan Halaçlar'dan olduđu, sonra oralardan ayrýlýp, Fars'a göçen Halaçlar iki kola ayrýldýlar. Onların bir kýsmý y hayata geçerek Halaç adýný da korudular. Konar göçer olan ikinci kýsým Kapkay Ýli bölgesinde yapıyorlar. Kapkayları "kapgar alakalandýran yazarlar, Kapkayları Karahýtaylar soyunda sayarak, onların kuzeydođudan, Orta Asya'dan Fars'a gitme veya göçürülmeleri fikrini kabul ederler.

Azerbaycan seyyahý Zeynelabidin Þirvani, Kapkayların Türk tayfalarýndan olduđunu ve Cengiz zamanýnda Fars'a göçtüklerini yazmaktadır. M. Keyhan "Tarihçilerden bazýları, Kapkayların Anadolu'dan Ýran'a göçtüklerini, bir kýsmýnýn da Cengizhan devrinde Turan'da yapıdýklarýný, sonra Nadir Pah'ýn emriyle Ýran'a göçürüldüklerini" yazmaktadır. Ýsmael Bupehri de, "Kapkayların Cengiz devrinde geldiklerini ve Nadir Pah döneminde Ýran'a göçürüldükleri görüþündedir." Melik Mansur Han, Kapkayların Ýslâm son dönemin Ýran'a gelen, Türkleri olduklarýný, Horasan'dan Sistan'a ve Kirman yolundan Fars bölgesine geldiklerini, daha sonraları ise güneyden yavađ yavađ kuzeye dođru Bahtiyari ve mücaviri olar Acem Irak'ýna yerleptiklerini belirtmektedir. Ayrýca M.Mansur, 1953'te M.T. Shooten'e verdiđi bilgide de; Kapkayların Ýran'a gelmelerinin, XII. Asýrdaki Cengiz'in akýnlarıyla alakalı olduđunu , bu akýnlar sýrasýnda Kapkaylar önce Kafkas dađları eteklerine yerleptiklerini, sonradan Erdebil bölgesinde uzun süre kaldýklarýný ve XVI. Asrýn birinci yarýsýnda Pah Ýsmael Safevi (1501-1524) tarafýnda Portekizlerin Ýran Körfezinden Fars vilayetlerine görmelerini engellemek için Farsa göçürüldüklerini" belirtmiştir. Said Nefisi, Kafkasya'dan Ýran'a göçtürülme sebebi 1607-1618 yılları arasýndaki Osmanlý-Ýran Savađý esnasýnda Kapkayların ve Kaçarların Osmanlýlarla olan yakýnlýđý olduđu yüzden Azerbaycan'dan uzaklaþtırýldýđýný yazmýptýr. Ancak, Pah Abbas (H.K. 996) 1587 yýlýnda tahta geçmiþ ve Osmanlý Ýmparatorluđuyla 1603-1612 yılları arasýnda savaþmýptýr. Bu tayfa ve kabilelerin göçürülmeleri de o tarihte olmalıdır.

Dr. Hapmetullah Tabibi, Bartold'dan řu görüpleri aktarmaktadır: "Kapkay apireti, Mođolistan'dan ve Türkistan'dan Cengiz'in ordusundan ve yađmaýndan kaçarak bu topraklara gelmiştir." Ahmet Caferođlu da benzer görüplere yer vermiştir.

Franc-Jean Shor, "Kapkaylar Cengiz Han'ın öncüleri , arasýnda Çin Türkistan'ýndan gelerek Afganistan'a ve kuzey Ýran'a yayýldýlar. Ýran'ın kuzeybatý sýnýrýnda, Azerbaycan'da yerleptikten sonra 1600'lü yýllarda güneye gelerek řimdiki yerlerine yerleþmiþlerdir" demektedir.

V. Monrsky, Kapkayların esas kütlesinin Mođol devrinden önce Selçuklular zamanýnda buralara yerleptirilmiş olmaları gerektiğini görüþündedir. Kapkay Ýli ve apiretlerinin, etnik bakýmýndan "göçebe Ýranlý" olduđunu, tarihi olayların þokuyla ve diđer bazı s dillerini yitirip ipgalcilerin diliyle konuþmaya bađladýklarýný söyleyen Ýranlý yazarlar da vardır. Ancak bunları hiçbir ilmi temele dayanmayan, hissi ifadelerden ibarettir.

Safeviler döneminde, özellikle Pah Abbas hâkimiyeti zamanýnda Kafkas halklarýndan (Azerbaycanlý, Dađýstanlý, Gürcü ve Ermeniler) pek çođunun Ýran'ın muhtelif vilayetlerine göçürülmesi bilinen tarihi bir gerçektir. Ancak bu göçürülmeler Safevi hakimiyetinden önce olmuştur. Halaçları Kapkayların selefi kabul eden müelliflerden Lorens Lakhart, Kapkay tayfalarýndan Farsimedan ve Þepbloki (Alubölüklü) gibi büyük tayfaların Safevi hakimiyetinden çok önce Kum vilayeti bölgesinde olan Halcistan'a ve oradan Fars eyaletine göçürüldüđünü yazmýptýr.

Ýbrahimov, Kapkayları Azerbaycan Türkleri'nden kabul ederek, Câni Ađa Kapkai tarafýndan dönemin siyasi ve sosyal þartları içerisinde bir üst kimlik olarak "Kapkay" adý altýnda bütün iparetlerin büyük bir el birliđine çevrildiđini yazmýptýr. Bu adý almaları Ađa'nýn þahsýyla ilgili olduđunu belirtmektedir. Kapkayların menpei ve hangi Türk boyuna mensup olmasý gerektiđi, ad, dil-ede ve adet ananeleri esas alýnarak tespit edilebilir.

1. Bugün Kaşkay apiret birliði içerisinde yer alan yüz doksana yakýn boy, oymak ve oba'nýn tamamý ilk önce Kaşkay adý tabý ve çoðu Kaşkay'da deðildi. Bazýlarý eski adlarýný deðiþtirip, baþka ada kabul etmiþse de, kendi adlarýný koruyanlar da vardýr. Fars'ta bulunan Türk apiretleri, tarihi hadiselerin zarureti karþýsýnda birleþmeye mecbur olmuþ, tek bir boy olmuþlar ve o boy da "Kaşkay" olarak adlandırýlmýþtır. Kaşkay adý onlarýn hepsinin umumi ve ikinci adý, yani onlarýn meydana getirdiði Ýli'nin adýdır. Bu birleþmeden önce bu ismi tabýyan bir "Kaşkay" apiretinin sebepleri "Kaşkay" ismini sonradan alan (çünkü, tarihi kaynaklarda isimle bir Türk boyuna tarihi kaynaklarda rastlanmamakta) bir Türk apireti mevcuttur. Güçlü olan bu apirete (Türklerin çok eski gelenedi olarak) diðer apiretler koþulmuþtur. 2. Konuþma dili, yazý dili, nesir, þiir, folklor ve bunlara baðlý olarak el sanatlarý, he azýnlýðýn hangi halka mensup olduðunu kuvvetlendirici delillerdir. Kaşkaylarýn yazý dilinden, yazýlý edebiyatýnda son yýllýra kadar (1979 inkýlabýna kadar) yazýlý bilgi elde etmek pek mümkün olmamýþtır. Son yýllarda bu sahalarda kýsýtlý da olsa çeþitli eserler verilmifitir.

3. Bir halkýn veya halka mensup olan azýnlýðýn sahip olduðu adet ve an'aneler, kanun ve kaideler, onlarýn milli mensubiyetlerini, mukayese yoluyla tespit etmeye yarayan bir diðer önemli sebeptir. Müelliflerin, kaşkay adý ve menþei hakkýnda burada, kýsaca vermeye çalyþtýðýmýz görüþlerini bellibaþlý þu noktalarda toplayabiliriz. Kaşkay adý, "kaþmak", "kaþka", "kaþken" kelimelerinden meydana gelmiþtir. Kaşkaylarýn atalarý da, Halacistan, Suriye, Orta Asya, Kafkasya, Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'dan göçmüþ veya göçürülmüþlerdir.

Yukarıda belirtilen, bütün bu görüþler içerisinde gerçeðe uygun olan fikirler vardýr. Ancak bu görüþlerinden çoðu bir diðerini telah mahiyetindedir. Meselenin tam olarak aydýnlatýlmamasý çeþitli zorluklardan kaynaklanmaktadır. Bu zorluklarý þöyle maddeleþtirebiliriz.

1. Kaşkaylarýn yazýlý bir tarihlerinin olmamasý.
2. Kaşkay Ýli içerisinde yer alan farklı etnik unsurlarýn bulunması.
3. Son yýllara kadar Kaşkaylarýn kendi dilleriyle hiçbir eser vermemiþ olması.
4. Kaşkaylarýn konar göçer bir topluluk olması.
5. Kaşkay Ýli ilçesinde bulunan apiretlerin adlarýnýn çeþitliliði ve adlarýn çoðunun asýrlar boyu defalarca deðiþmeleri.
6. Bazý mülliflerin meseleye siyasi olarak yaklaþmaları.

Kaşkay sözcüðünün Türk dilindeki "kaþ" fiilinden zamanla deðiþerek "kaþkay" þeklinde tehaffuz edildiði fikri doðru bir tespit deðildir. Tarihi devrelerde, Kaşkay Ýli'ne kaþýp sýðýnan apiretlerin bulunması mümkündür. Ancak, bu hadisenin bütün Kaşkay Ýli'nin için için bir yaklaþým olamaz. Zaten Kaşkaylarýn da böyle bir adý kabullenmeleri mümkün deðildir. Ýran hükümetine ve Ýngilizlere baplı kadar dirayetli olan bu insanların, böyle bir ismi kabullenmeleri ihtimali yoktur.

Kaşkay sözcüðünün çeþitli coðrafi isimlerden alýndýðýný kaydeden müellifler de, hiç bir apiret birliði içerisinde, yer isimleri alan bulunması, "Kaşkay" isminin de coðrafi bir yerden alýndýðý sonucunu doðurmaz. Zaten bu konuda ileri sürülen görüþler de birtel tezat tepkil etmektedir. Kaşkay adýnýn Cani Aða Kaþkai'den aldýðý fikri de hiçbir ilme temele dayanmamaktadır. Bir apiret reis Cami Aða'nýn soyadýný apirete vermekten çok, bu soyadý bulunduðu apiretten alması daha inandırýcýdır. Diðer bir görüp ise adýnýn "Kaþka" kelimesinden alýndýðý görüþüdür. Alný beyaz atlara bindikleri için "Kaþka atýlar" olarak isimlendirilmifilerdir. Zaten kýsalarak "kaþkaylar" þeklinde telaffuz edilmiþtir.

Sonuç olarak, "Kaşkay" isminin "Kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþü en gerçekçi olanýdır. Kaşkaylarýn konar göçer bir apiret olması, son yýllara kadar çok iyi atlar yetiþtirmeleri (dýþ ülkelere ihraç edecek kadar) ve çocuk çok küçük yaþlarda ata binmeleri bu iliþkiyi gösterir. Kaşkaylarda, "Kaşkay" epittir at, at epittir "Kaşkay" görüþü de bu ilgiyi gözlemlenmektedir. Kaşkay kelimesinin "kaþka" (alný beyaz at veya binek hayvaný) kelimesinden geldiði görüþündeyiz. Ancak, yazýlý tarihe sahip olmayan Kaşkaylarýn, bu ismi nereden ve ne zaman ladýklarý hususunun aydýnlatýlabilmesi için bu konunun ayrıntýlarıyla incelenip deðerlendirilmesine ihtiyaç olduðu görüþündeyiz. Araþtýrmacılarýn üzerinde ittifak ettiði husus, Kaşkaylarýn soyundan olduðudur. Görüp ayrılýklarýnýn bulunduðu nokta, Kaşkaylarýn hangi Türk boyuna mensup olduðu hususudur.

Kaşkaylarý Azeri, Halaç veya Anadolu Türkleri'nin bir kolu saymak tek baþýna doðru deðildir. Dillerinin birbirine çok yakýn (öznel Azeri Türkçesi ve Türkiye Türkçesi ile) olması onlarýn bu halklara mensup olduðuna tek baþýna yeterli delil sayýlamaz. Kanaatimizce Kaşkaylar, tarihi hadiselerin zorlamasıyla Türkistan'dan göçüp Kafkasya'ya geldiler. Uzun bir süre burada kalarak Kafkas dillerinin (özellikle Azeri Türkçesi'nin) etkisinde kaldýlar. 16 yy. birinci yarýsýnda, Þah Ýsmail Safevi (1501-1524) tarafýndan Fars'a göçürüldüler. Bu bölgeye geldiklerinde bazı Halaç unsurlarla temasý oldu veya bir kýsým Halaç apireti Kaşkay apiretine katıldı.

Özellikle Selçuklular döneminde de Anadolu Türkleriyle olan yakýn münasebetleri, hatta Kaşkay apiret birliðine karýþan Anadolu bazı Türk unsurlar olabilir. Dillerindeki karýþýklýk ve bazı özellikler de bunu doðrular niteliktedir. Yani Kaşkay apiretleri içerisinde veya çok deðiþik boylardan gelen unsurlar mevcuttur. Kaşkay Ýli'nin tek bir boy veya apiret olarak kabul etmek mümkün olmayabilir gibi, onlarý bir tek halka baðlamak da yanlýtır. Bu konunun kesin olarak tespit edilmesi için Kaşkay birliði içerisinde yer alan tabý ve tek tek ele alarak incelemek gerekir.